

Mokomosios WWW svetainės turi būti interaktyvios

Nors šiame rašinyje nuolat kalbama apie mokymą, visi teiginiai pritaikomi ir bet kurioms WWW svetainėms. Pagrindinis tikslas - pasiekti, kad naršymas Vortinklyje taptų kuo panašesnis į žmonių bendravimą realiame pasaulyje.

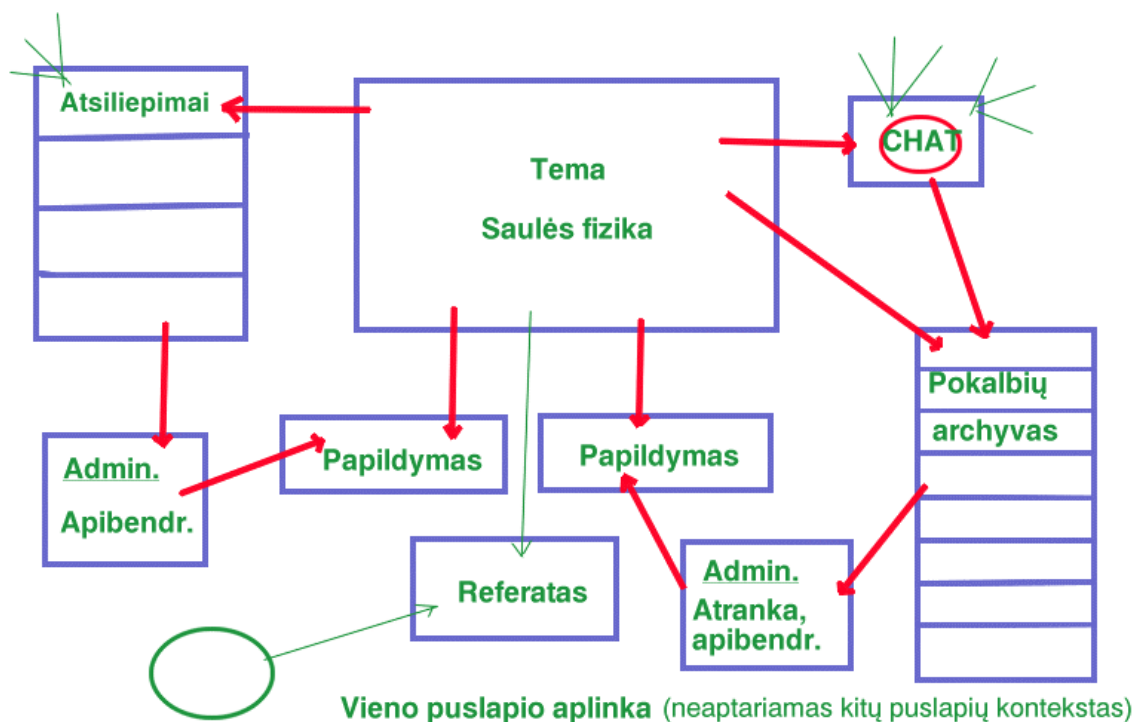
Toks, koks yra dabar, Internetas netinka mokymui. Kokia nauda iš tų Vortinklyje sudėtų dėstytojų ir mokytojų ruošų "konspektų"? Ar daug naudos bus, jei jų atsiras 10 kartų daugiau? Atsakau - nebent "per nago juodymą".

Visi tie "kursai" ir "programos" iš mokymo proceso pašalina pačią jo esmę - **bendravimą** su mokytoju (o taip pat ir su kitais mokiniais). Klasė - tai savotiška bendrija. Ne mažiau informacijos nei žodžiais perduodama neverbaliniais būdais: intonacija, gestais, akimis ir ... meile. Kuris Interneto "kursas" bent per plauką prisiliečia prie tų dalykų?

Tačiau prastas galimybių panaudojimas dar neįrodo, kad Vortinklio terpė niekam tikusi (greičiau, kad ją okupuoja savanaudžiai ir nemokšos).

Tad ką mes turime? Ne kažin ką - ir tai tik rašytinę informaciją (WWW ir kelete CD), kurią gyvai priimti gali tik pakankamą savimonę turintys ir **aktyvūs** moksleiviai (studentai). Jau net nebandysime aptarti jos kokybės ir vertės... Mokymo juose nėra (informacija dar nereiškia mokymą)...

Pirmas žingsnis nuo informacijos link mokymo būtų sukurti "**klasės gaudesį**". Tai būtų gyvos atskirų (mokymo) temų aptarimo vietos (pokalbiai - "chat"; el.pašto konferencijos - lists; atsiliepimai ir pastabos). Jos papildytų informaciją, pateikiamą statiniuose WWW puslapiuose. Viskas, kas jose kalbama, turi būti išsaugoma, kaupiama ir analizuojama. Viskas, kas buvo įdomu, netikėta ar vertinga turi būti atrenkama, komentuojama ir vėl sugrąžinama į "pamoką" -

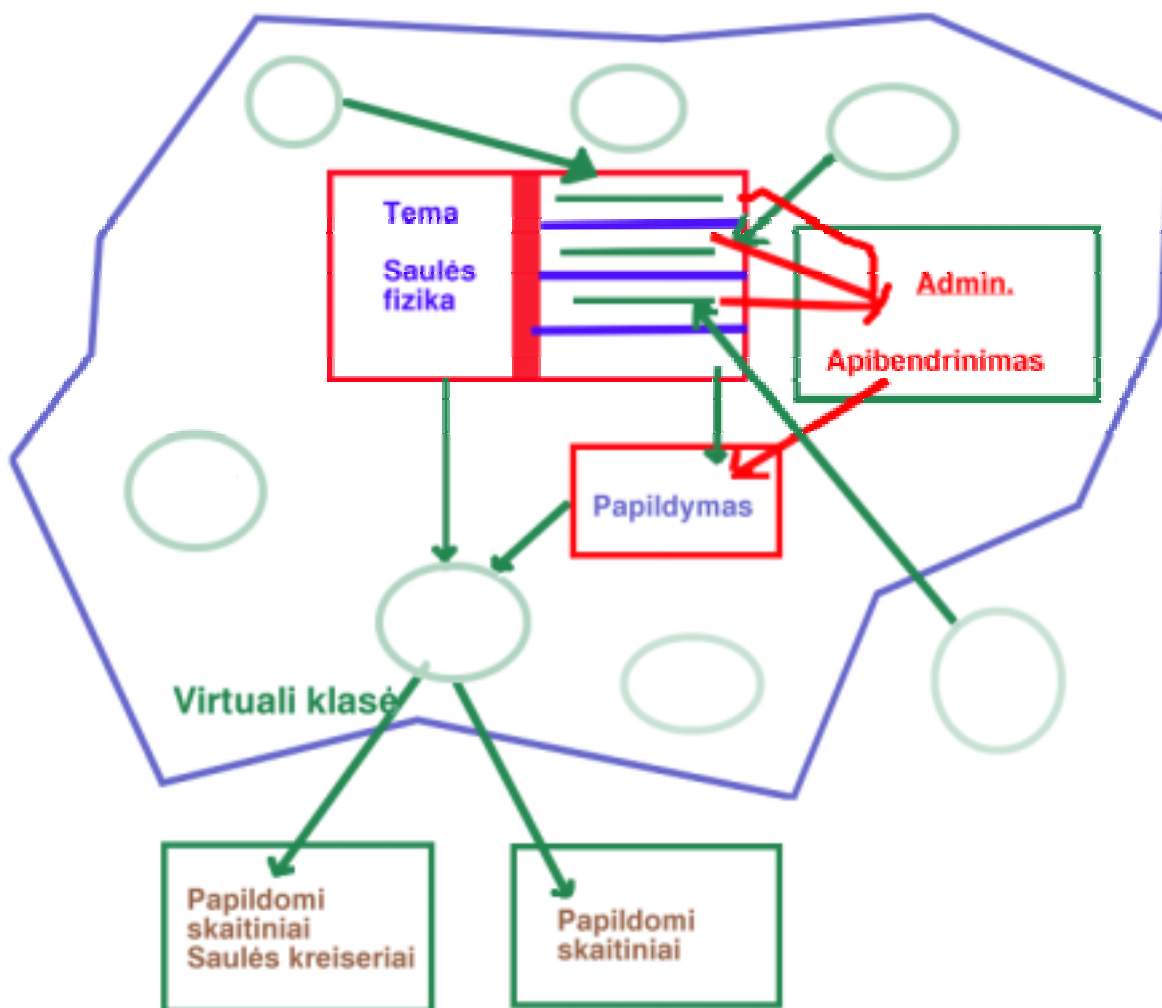
"ateities kartoms" (naujiems lankytojams). Tik tai reikia daryti nuolat ir to proceso "neužmesti" - neprižiūrima WWW svetainė gana greitai pradeda "pūti ir dvokti".

Sakysite, kokia nauda iš tų "chat" plepalų? Neabejokite - juose visad atsiranda "aukso trupinių". Tik reikia tikėti ir būti pasiruošusiam tas "aukso smiltis" laiku "išplauti"...

Grįžtamasis ryšys (mokytojo dalyvavimas) šioje schemoje būtų tų diskusijų valdymas ("chat" ir "lists"), juose išsakytų minčių atranka, komentarų paruošimas ir papildomos medžiagos pateikimas.

Antras žingsnis - interaktyvūs pavyzdžiai (pvz., parabolės grafikas brėžiamas pagal WWW svetainės lankytojo pateiktus parametrus), kontroliniai klausimai, interaktyvūs pratimai ir, šiaip, loginiai ("protiniai") žaidimai. Jau nekalbu apie tai, kad visa medžiaga turi būti pateikta įdomiai.

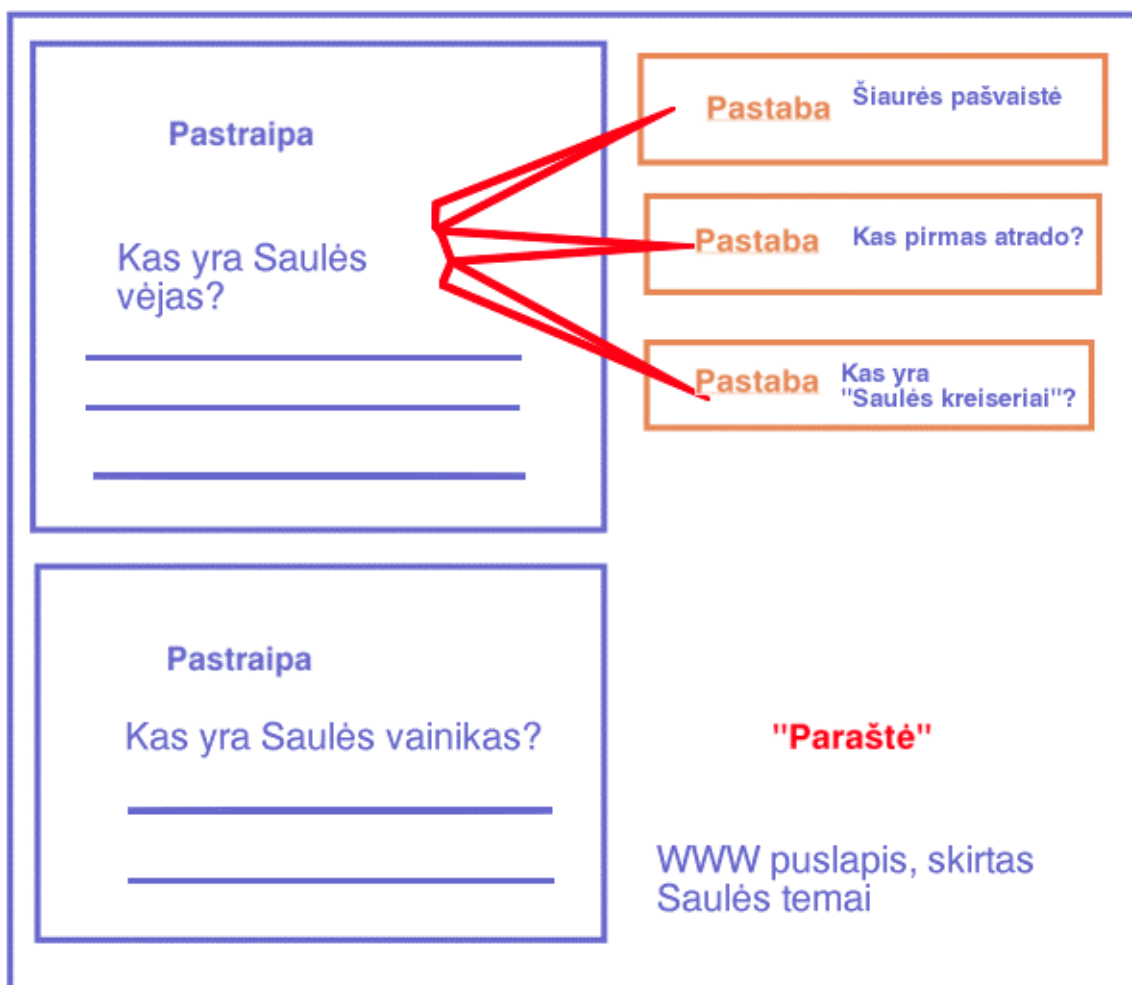
Trečias žingsnis - priartinti WWW puslapius prie knygos metaforos. Ką mes darome su knyga? Braukome, pasižymime svarbias (ar patikusias) vietas, persirašome ištraukas į užrašų knygutes, rašinėjame ir paišome velniukus paraštėse. **WWW puslapis turi būti lygiai toks pats!** Bet kuris Jūsų matytų WWW puslapių leidžia pastabas paraštėse?

O turėtų! Šios WWW svetainių lankytojų pastabos būtų "pririšamos" prie konkrečių pastraipų ar net sakinių (pirmame žingsnyje minimi atsiliepimai buvo visai temai, visam puslapiui). Šios pastabos gali būti skirtos:

- tik sau pačiam. Kiti WWW svetainės lankytojai šių pastabų nematytų (išskyrus administratorių);
- asmenų grupei. Lankytojai buriasi į "klases", "ratelius" ar "klubus". Galima nurodyti, kad įvestą pastabą paraštėje matytų tik nurodytų grupių nariai;
- visiems. Šio tipo pastabos skirtos visiems WWW svetainės lankytojams.

Bet kuris WWW svetainės lankytojas gali parašyti savo pastabą arba atsakyti (taip pat ir asmeniškai) bet kurios ankstesnės pastabos autoriui. Kiekvienas gali taisyti arba pašalinti savo pastabas, o administratorius - visas (grupės administratorius - tik skirtas jo grupei). Mokytojas

gali pakomentuoti kitų pastabas arba parašyti papildomus komentarus.

Didžiausia problema - apsaugoti nuo piktybiškų WWW svetainių šiukšlintojų. Jei WWW svetainėje leidžiama kažką įrašinėti, netrunka prisistatyti "WWW grafiti" meistrai ir aprašinėti jos sienas nešvankiais išsireiškimais.

Gintis galima keliais būdais. Vienas jų - visas žinutes moderuoti. T.Y. bet kuri pastaba prieš pakliūdama į WWW puslapių turi būti aprobuojama moderatoriaus. Tačiau reikia, kad moderatorius nuolat prižiūrėtų WWW puslapių būklę ir būtų labai tolerantiškas [nekalbant apie kultūrą ir išmanymą]. Ar matėte toki? Lietuvoje - aš dar ne!

Kitas (ir paprastesnis) būdas - leisti rašinėti tik registruotiems WWW svetainės nariams... Šiuo atveju už borto lieka nemažai galimų įdomių minčių.

Bet dar didesnė problema - WWW svetainė turi būti prižiūrima nuolat ir nuolat būti "gyva". Nė akimirksniui negalima jos palikti likimo valiai. Ši taisyklė galioja ne tik mokomosioms, bet ir visoms kitoms WWW svetainėms. Jei norite, kad jus lankytojų nuolat judėkite į priekį. Niekas neturi tokios svarbos (nei dizainas, nei naudojamos technologijos) kaip informacijos šviežumas. Kai tik nelieka (ar nesijaučia) šeimininko rankos ir "namų kvapo" - WWW svetainę apgaubia sutemos.

Interaktyvių WWW svetainių privalumai:

- Jos turi žaidimo elementų. Bet kuris psichologas Jums pasakys, kad žmonių žaidimai nesibaigia su vaikyste;
- Jos įtraukia (ar įsiurbia) lankytoją laikinai jį "išimdamos" iš realaus pasaulio;
- Jos pagilina lankytojų žinias, suvokimą ar suteikia galimybę pasipraktikuoti. Štai kodėl tokie populiarūs lankytojų poezijos puslapiai (pvz., <http://www.lithuanian.net/stories/vizijos.htm>). Eilėraščių išspausdinimas nieko nekainuoja ir nereikia laukti malonės to, kurs spręstų, eilėraštinis tinkamas ar ne.

Baigiamosios pastabos

Tad mokomosios [ir ne tik] WWW svetainės (ir informaciniai CD diskai) turi būti:

- interaktyvios [o ne vien plikos informacijos hiper-skeveldros];
- nuolat prižiūrimos, atrenkant informaciją ir nuolat ruošiant komentarus;
- leisti lankytojų atžymas, pastabas ir atsiliepimus - bet kuriai WWW puslapio vietai.

Sėkmės WWW svetainė sulauks, jei

- a) pateikiama įdomi ir (arba) vertinga informacija;
- b) visi jos lankytojai jaučiasi "savi" ir laukiami;
- c) lankytojai aktyviai dalyvauja tolimesniame WWW svetainės kūrime (papildomos "jungtinės" pajėgos).

Tokio požiūrio į WWW svetainės privalumai:

- a) WWW svetainę kuria ne vienas, o didelė grupė asmenų - kartais tokių, apie kuriuos iš anksto neturime nė mažiausio supratimo;
- b) WWW svetainė nuolat kinta - kyla pagunda ją aplankyti vėl ir vėl - o gal kas joje jau pasikeitė ir pažiūrėti, kaip ji vystosi toliau.

Kas stabdo tokių WWW svetainių (ir CD diskų) kūrimą?

- a) reikia daugiau jėgų (ir žinių) norint ją sukurti;
- b) bet kuris "žaidimas" ilgainiui nusibosta - reikia nuolat ieškoti naujų sprendimų ir laikas nuo laiko pateikti staigmenų;
- c) pasipriešinimas iš "autoritetų" pusės ir neremiami "aktyvistai"...

Papildomos nuorodos:

Užsiregistruoti Nutolusio mokymo Simpoziume galite pasiuntę laišką į deos-l@lists.psu.edu

<http://www.u.arizona.edu/ic/polis/>

"Polis" padeda besimokantiems tiksliau išreikšti savo mintis - aiškiau, giliau, tvarkingiau ir nedarant loginių klaidų.

<http://www.ememories.com>

Pasidalinti su visais savo gyvenimo faktais (albumas atminčiai): vestuvės, vaikų gimimai ir t.t.

<http://www.ecircles.com>

Sukurti bendraminčių art draugų būrelius, kartu planuoti savo laisvalaikį ir t.t.